

Funkcje języka na maturę!

Powtórz z nami zagadnienia językowe! Tym razem o funkcjach języka. Zadania ich dotyczące pojawiały się już w arkuszach maturalnych i będą się pojawiać zarówno na obecnej maturze, jak i na egzaminie 2023.

Znajomość zagadnień językowych obowiązuje tegorocznych maturzystów! Znajomość języka polskiego w użyciu będzie sprawdzana również na nowej maturze z języka polskiego. A zatem ten tekst adresujemy zarówno do zdających maturę w tym roku szkolnym, jak i do uczniów klas młodszych.

PODSTAWOWE FUNKCJE JĘZYKA

- 1. INFORMATYWNA** – służy przekazywaniu treści, w tekście dominują zdania oznajmujące, słownictwo neutralne, brak sformułowań wartościujących i nacechowanych emocjonalnie, nagromadzone są zaś fakty, np. nazwy, daty, liczby, unika się środków stylistycznych.
- 2. EKSPRESYWNA** – służy ocenianiu, wyrażaniu emocji, jest nastawiona na nadawcę, jej wyznacznikiem są zdania wykrzyknikowe, a więc obecność wykrzykników („och”, „ach”, „ech”, „oj”), pytań retorycznych, a także wyrazów oceniających i nacechowanych emocjonalnie.
- 3. IMPRESYWNA** – służy wywieraniu wpływu na odbiorcę, jest na niego nastawiona, dominują tutaj sformułowania w trybie rozkazującym lub bezokoliczniki o funkcji trybu rozkazującego („Odpowiadać!”), wyrazy typu „trzeba”, „nie wolno”, pytania, wyrazy oceniające i wartościujące, a także używanie pierwszej osoby liczby mnogiej i zaimków sugerujących wspólnotę z odbiorcą („my”, „nasze”), zastosowanie apostrof. Odmianą funkcji impresywnej jest funkcja perswazyjna stosowana w reklamach.
- 4. POETYCKA** – skupia się na artystycznej formie komunikatu, występują środki artystyczne, takie jak metafory, porównania, epitety, wykorzystuje się też grę słów, ich wieloznaczność, homonię, ironię, aluzję literacką, organizację brzmieniową tekstu (rymy, dźwiękonaśladownictwo), dopuszczalne jest tu twórcze wykorzystanie błędów językowych. Funkcja ta dominuje w utworach literackich, ale może też występować np. w reklamach czy języku potocznym albo w tekstach publicystycznych, a nawet popularnonaukowych.
- 5. METAJĘZYKOWA** – skupia się na języku zastosowanym w komunikacie, występuje w definicjach, w tekstach realizujących tę funkcję jest dużo fachowej terminologii, a brak wyrazów nacechowanych emocjonalnie, wartościujących i środków stylistycznych.

INNE funkcje języka

MAGICZNA, STANOWIĄCA

– stosowana w sytuacjach, w których język zmienia stan rzeczy, wpływa na rzeczywistość (np. „abrakadabra!”, „biorę sobie ciebie za męża”, „festiwal uważam za otwarty”, „ogłaszam zamknięcie posiedzenia”).

FATYCZNA – służąca podtrzymaniu kontaktu

(np. „cześć”, „halo”, „czy mnie słyszałeś?”)

– spotykaliście się z nią np. podczas zajęć online).

